

městnavatel jim strhl ze mzdy částky na nemocenské pojištění, aniž příspěvky sám zapravil, pokladna nemůže od nich ničeho požadovati ani vymáhati; není proto důvodu, proč by něco zaměstnavateli dávali, aby to pokladně odváděl: chybí tu účel svěření. Zaměstnavatel jest sám dlužníkem pokladny, což odpovídá účelu zákona, chrániti sociálně důležitý ústav nemocenských pokladen před ztrátami způsobenými bezvýsledným dobýváním nezaplacených příspěvků na nemajetných zaměstnancích. Proto podle zákona ručí pouze zaměstnavatel okresní nemocenské pokladně jako činitel hospodářsky zdatnější a dlužník k placení schopnější; okresní nemocenská pokladna jest věřitelem, zaměstnavatel dlužníkem, jest mezi nimi poměr, který před vydáním zákona z 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n. byl poměrem čistě obligačním; článek XV. tohoto zákona pak finguje, aby ručení zaměstnavatelovo bylo přiosťeno a postaveno pod trestní sankci, poměr »svěření« a to mezi pokladnou a zaměstnavatelem.

S hlediska čistě praktického bylo by ještě mimochodem podotknouti toto: Podle spisů došlých Nejvyššího soudu vyskytuje se ovšem v poslední době dosti často obhajoba obžalovaných pro zpronevěry shora vytčeného rázu stíhaných, že jim právě v okamžiku výplaty mzdy peníze došly až na částku pouze k zapravení ryzí mzdy vystačující; přes tento způsob hájení se obžalovaných nelze se však obávati, že by se nemocenským pokladnám nedostalo ochrany zamýšlené článkem XV. novely o nemocenském pojištění dělníků; vždy totiž bude na soudech nalézacích, aby správnost a udržitelnost takovýchto typických obhajob podrobily náležitému zkoumání a rozumnému hodnocení; nelzeť tu zajisté za všech okolností takovýmto exotickým omluvám dáti víry, není-li správnost a pravděpodobnost jejich podepřena spolehlivými důkazy — výtahy z knih o finančním stavu podniku atd.; a zajisté nelze též vážně za to míti, že by se obchodník, jsa v peněžitých nesnázích onoho rázu, po delší dobu udržoval; pokud by tu však šlo o jednání soustavné, směřující k poškození nemocenské pokladny systematickým zbavováním se všech hmotných prostředků právě v době pro úhradu nemocenských příspěvků rozhodné, pak nelze přehlédnouti, že by bylo lze, takovýmto rejdům učiniti přítrž i s hlediska jiných ustanovení trestního zákona — nestačí-li k tomu ustanovení §§ 183/461 — jako na příklad s hlediska §§ 197, 205 a) a 485 tr. zák., případně podle ustanovení zákona o maření exekuce.

Čís. 2483.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pojem »sesměšňování« (§ 11 zákona) nevyžaduje, by výrok dal podnět k projevu opovržlivého smýšlení u posluchačů; stačí, že jest způsobilý dotknouti se obecné vážnosti presidentovy.

I vtíp a ironie, stejně jako satyra a karikatura, mohou tvořiti skutkovou podstatu trestného činu podle §u 11 zákona, je-li sesměšňování jimi projevené takového rázu, že se může dotknouti oné vážnosti.

Ke skutkové podstatě přečinu Šu 14 čís. 5 zákona se nevyžaduje, by projev pachatelův byl způsobilý zlehčiti český národ.

Spadá sem výrok: »Tato světová řeč sahá od Čáslavi až do Mělníka« a pohanění české hudby.

(Rozh. ze dne 23. září 1926, Zm I 910/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Lito-měřicích ze dne 7. října 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným pře-činem podle Šu 11 čís. 2 a podle Šu 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zločinem podle Šu 81 tr. zák. a přestupkem podle Šu 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnou stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), b), po případě 10 Šu 281 tr. ř.; posléze uvedeného zmatku čís. 10 Šu 281 tr. ř. však neprovádí. Podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítá proti odsuzujícím výrokům v jednotlivých odstavcích toto: Výrok »dnes jdu do tělocvičny (Turnhalle) jako Masaryk«, jež pronesl obžalovaný veřejně v hostinci asi před 15 osobami, byl prý nesprávně podřaděn pod trestní ustanovení Šu 11 čís. 2 zákona na ochr. rep., protože prý je spíše vtipnou a ironickou poznámkou, než hrubě zneuctívajícím projevem; také prý není způsobilým uvésti presidenta republiky ve veřejný posměch, poněvadž prý nemohl dáti podnět k projevu opovržlivého smýšlení u posluchačů, nýbrž nejvýše mohl vyvolati u nich veselost. Zmatečnou stížnost jest na omylu. Nálezací soud zjistil formálně bezvadně, že smysl výroku obžalovaného byl, že půjde do Turnhalle maskován jako Masaryk, poněvadž právě toho dne se tam konal maškarní ples. První soud správně uznal, že obžalovaný projevem, spojujícím představu presidenta republiky s maškarním plesem a to právě v osobě obžalovaného (slepého invalidy) se nejen hrubě dotýká obecné vážnosti hlavy státu a projev ten jest tedy hrubě zneuctívajícím ve smyslu Šu 11 odst. první zák. na ochr. rep., nýbrž také sesměšňuje presidenta republiky způsobem, který se snadno mohl dotknouti obecné jeho vážnosti, v čemž právě spočívá podstata veřejného sesměšňování, jak je má onen § na mysli. K pojmu sesměšňování se nežádá, jak mylně má za to zmatečnou stížnost, by výrok dal podnět k projevu opovržlivého smýšlení u posluchačů, nýbrž stačí, že jest způsobilým dotknouti se obecné vážnosti presidentovy. Zmatečnou stížnost přehlídí, že i vtip a ironie, stejně jako satyra a karikatura mohou tvořiti skutkovou podstatu trestného činu podle Šu 11 zák. na ochr. rep., je-li sesměšňování jimi projevené takového rázu, že se může dotknouti presidentovy obecné vážnosti. V souzeném případě nejde ovšem o vtip, nýbrž o zjevně hrubý zneuctívající projev, jak již bylo výše podotknuto.

Výrok: »chcete hráti kulečnick? Prohraji-li, jest veta po republice«, jakož i další: »tato světová řeč sahá od Čáslavi až do Mělníka«, jež pro-

nesl obžalovaný rovněž veřejně v hostinci, v přítomnosti asi 15 osob, jsou prý nevinné vtipy s ironickou příchutí, nikoli surové nebo štvavé projevy, hanobící republiku a český národ. Stížnost připouští, že onen výrok svědčí o nedostatku úcty ke státu, kdežto tento prý pouze zjišťuje, že užívání českého jazyka jest omezeno na malé území; není prý způsobilým zlehčiti český národ. Také tu není stěžovatel v právu. Podle skutkových zjištění rozsudku, z nichž dlužno vycházeti při právním přezkoumání věci, má první výrok smysl, že Čsl. republika zanikne (poněvadž obžalovaný jest slepý a nutně by prohrál, kdyby hrál kulečník). Že jde o projev hanobící republiku, stížnost sama připouští; surovost výroku spočívá v použitém prostředku vymyšleného nepravdivého tvrzení, že republika dlouho nepotrvá, že zanikne; štvavost v účincích, které mohl míti výrok obžalovaného v zápětí, poněvadž byl nepochybně objektivně způsobilým u posluchačů obžalovaného vyvolati nechuť a odpor proti státu efemerního trvání a tudíž také snížití vážnost republiky v očích těch, před nimiž ji obžalovaný hanobil, v posluchačích proti republice beztak předpojatých. Druhým výrokiem zamýšlel obžalovaný podle zjištění prvního soudu hanobiti český národ a použil k tomu jako prostředku jednak úmyslného sужení území českým národem obývaného, jednak i jména města, jehož používají podle přesvědčení nalézacího soudu, osoby a listy s českým národem nepřátelsky smýšlející k nadutému a posměšnému zlehčování československého národa jako malého a bezvýznamného. Aby projev obžalovaného byl způsobilým zlehčiti český národ, ke skutkové podstatě přečinu podle §u 14 čís. 5 zák. na ochr. rep., jak mylně má za to zmateční stížnost, se nežádá.

Právem shledal první soud skutkovou podstatu hanobení čsl. národa i v dalším výroku obžalovaného, proneseném veřejně v přítomnosti asi 50 osob »co pak je to za žebravou českou muziku«, vycházejí z předpokladu, že obžalovaný pohanil českou hudbu ne proto, že snad byl hudební výkon, jehož se výrok týkal, méněcenným, nýbrž výhradně jen proto, že šlo o český ples a českou hudbu a to v úmyslu, by hrubým zlehčením české hudby vůbec pohaněl český národ hudebně nadaný a hudby milovný. Snaží-li se proti tomu zmateční stížnost dovoditi, že obžalovaný pronesl pouze kritiku hudebních výkonů na české zábavě a že svým výrokem chtěl jen charakterisovati méněcennou kvalitu tehdejší hudební produkce, jaká se prý obvykle označuje obratem o českých žebravých nebo potulných muzikantech — vychází při provedení hmotněprávního zmatku z libovolných skutkových předpokladů neobsažených v rozsudku a neprovádí tak uplatňovaného zmatku podle zákona.

Čís. 2484.

Zákonné doličení zmatků čís. 9 a), 10, 11 §u 344 tr. ř. předpokládá, by stěžovatel trval při skutkovém ději, jak je zjištěn v otázkách porotců kladně zodpověděných, by jen tento děj porovnával s ustanoveními trestního zákona naň použitými a nastoupil důkaz, že zákona bylo použito nesprávně.